

– відповідно до регіональних та геохімічних умов проведені розрахунки потреби засобів для проведення екзогенної профілактики стоматологічних хвороб;

– на основі вивчення наявності фтору та інших мікроелементів у питній воді забезпечене наукове обґрунтування впровадження методів профілактики стоматологічних хвороб, відповідно до регіональних умов області.

Для зменшення показників стоматологічних захворювань, співробітники кафедри ставлять перед собою завдання, які направлені на формування:

– здорового способу життя та органів порожнини рота і щелепно-лицевої ділянки;
– системних знань про здоров'я, шляхи зміцнення та збереження здоров'я органів порожнини рота;

– практичних умінь і навичок зі зміцнення та збереження здоров'я органів порожнини рота.

В основу профілактичної роботи кафедри покладено такі принципи:

– єдність теоретичної та практичної підготовки;
– комплексність матеріалу, що викладається;
– відповідність викладеного матеріалу віковим психологічним і функціональним можливостям, як студентів, так і дітей;

– проблемний підхід до теми, що викладається.

Таким чином, співробітниками кафедри прикладаються усі зусилля для проведення профілактичної роботи, направленої на зміцнення стоматологічного здоров'я дітей.

ШКІДЛИВІСТЬ МОЛОДІЖНОГО ПИВНОГО АЛКОГОЛІЗМУ

Новосельцева Т.В., Черняк В.В., Ройко Н.В., Проскурня С.А.

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

Боротьба з алкоголізмом і пропаганда здорового способу життя завжди актуальна, а тим більше в молодіжних або дитячих колективах.

На кафедрі патоморфології ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія» в навчальному плані вивчається декілька тем, де захворювання безпосередньо пов'язані з дією алкоголю. Наприклад, патологія пре- і перинатального періоду плода, яка вивчається на 3 курсі медичного факультету. З цієї теми в кафедральному музеї є більше двох десятків макропрепаратів з дитячими уродженими вадами і порушеннями ембріогенезу. Створений стенд про наслідки алкогольної хвороби. Студенти, вивчаючи дану патологію, з'ясовують як впливає алкоголь на дозрівання гамет, яка патологія буде у дитини, якщо батьки вживають алкоголь. Це так звані "діти вихідного дня". Саме у таких випадках народжуються не просто хворі, а неповноцінні діти, смертність яких, у тому числі і раптова, значно частіше, ніж у звичайних новонароджених. Ось чому вагітна жінка повинна повністю відмовитися від вживання алкоголю.

Так само, при вивченні хвороб печінки і шлунка, викладачі кафедри підкреслюють згубну роль алкогольної інтоксикації і демонструють макро- і мікропрепарати шлунка при хронічних гастритах, препарати печінки при стеатозах і цирозах. Онкологічна захворюваність також може бути пов'язана з постійним ушкодженням слизової оболонки шлунка алкоголем на фоні пригніченого імунітету.

Шкідливий вплив алкоголю (пиво, винний спирт, його продукти і замінники - самогон, брага та ін.) позначається на перебігу і результатах коронарсклерозу, гіпертонічної хвороби та інших захворювань серця, судин, головного мозку, що спостерігається при 15-20% розтинів трупів осіб, які померли раптовою смертю. Дози випитого алкоголю в таких випадках, як правило, не токсичні. Проте, при захворюваннях серця і судин їх буває досить, щоб спровокувати гостру коронарну недостатність, тромбоз судин, інфаркт міокарда, крововиливи в тканину головного мозку або під його оболонки.

Вжитий алкоголь швидко всмоктується в кров і, циркулюючи в організмі, безпосередньо впливає на одношаровий ендотелій стінки капілярів, і як хімічна речовина, викликає безбілковий її набряк. Внаслідок цього просвіт капілярів зменшується, що негативно впливає на роботу серця.

Алкоголь виявляє пряму токсичну дію на метаболізм міокарда, викликаючи у зв'язку з цим функціональні порушення діяльності серця. Значні дози вжитого етанолу часто порушують серцевий ритм. У зв'язку з цим, можлива раптова смерть навіть здорових людей.

З метою знайомства з наслідками пияцтва і алкоголізму ми часто проводимо екскурсії кафедральним музеєм для школярів міста Полтави і Полтавської області, а також для студентів педагогічного університету.

При демонстрації макропрепаратів звертаємо увагу на дію не лише міцних напоїв, але і на шкідливість пива і слабких алкогольних напоїв. Останні роки, пиво має не менш токсичну дію на

організм, ніж горілка. Пов'язане це, передусім, зі всілякими домішками, що стали використовувати при виготовленні пива, генномодифікованим вівсом і стабілізацією цього напою жіночими статевими гормонами. З'ясовний той факт, що люди п'ють з багатьох причин, але більшість людей, що вживають алкоголь, напевно дадуть відповідь, що «випивка» дозволяє їм почувати себе щасливими, упевненими в собі та в завтрашньому дні, стати більш розкутими і товаришкими; інші пояснюють, що п'ють, щоб впоратися зі стресом. Проте, усі ці відчуття дуже недовговічні - варто протверезіти, і вони зникають, немов туман під променем сонця. Бажання перебувати в стані ейфорії постійно поповнює ряди людей, що потрапили в залежність від алкоголю. Оскільки суспільство постійно мутує, міняються і модні тенденції. Сьогодні мода на вживання алкоголю поширилася серед молоді та підростаючого покоління. Алкоголь отримав серед цих категорій населення катастрофічну популярність. На фоні шквальної реклами, що пропагандує алкоголь, голос організації охорони здоров'я про шкodu алкоголю звучить не голосніше за комариний писк. Зростання молодіжного алкоголізму набрало таких оборотів, що в найближчому майбутньому сполати у нас буде вже нікого.

Співробітники кафедри не забувають вести антиалкогольну пропogанду і під час проведення "відкритих дверей" для абітурієнтів нашої академії.

Наочна агітація завжди більш демонстративна, краще запам'ятовується, ніж прості слова, тому демонструючи макрoпрепарати нашого музею, викладачі кафедри завжди прагнуть пропагувати серед студентів і школярів здоровий спосіб життя і раціональне харчування.

Сьогодні молодим людям, для того, щоб стати фахівцями у вибраній галузі, досягти надійного життєвого становища, набути необхідного для плідної роботи досвіду, потрібно перші тридцять років життя напружено вчитися і опанувати багато знань та навичок. Однією із загроз їхньому особистому майбутньому, і пов'язаному з ним майбутньому держави, є пивний алкоголізм молоді. І це не порожні слова. Про зростання вживання алкогольних напоїв підлітками і молоддю в останні десятиріччя красномовно свідчать багаторічні дослідження, проведені в США, Канаді, Німеччині та інших країнах. Наприклад, серед опитаних 1000 підлітків (16-18 років) щодо споживання ними алкоголю, які походять з сімей, де старші вживали алкоголь - 94% регулярно вживали алкогольні напої, інші 6% мали до нього виразу схильність; відповідні дані для дівчат були 68 і 32%. Важливим негативним чинником було бездоглядність дітей. Серед підлітків 16-18 років, чий батьки не знаходили часу для спілкування з ними, 65% хлопців і 62% дівчат регулярно вживали алкоголь. Відомо, що батьки часто не підозрювали про те, що їхні діти зловживали спиртними напоями. Щодо регулярного вживання алкоголю дітьми поза святами, багато батьків не були інформовано (у 58% випадків для віку 10-14 років, в 35% випадків для віку 14-16 років, в 11% випадків для віку 16-18 років). Причин для виникнення підліткового алкоголізму достатньо: усі періоди життя дитини - закінчення школи, дні народження, весілля - супроводжуються випивками. Програмування культури споживання алкогольних напоїв починається з самого раннього віку. Знайомство з алкоголем відбувається в домашньому колі під час свят. При цьому, дорослі часто не фіксують, що діти в усьому їх наслідують, особливо батьків, як найближчих і найавторитетніших людей. У сім'ях, де в свята та дні народження традиційно вживається спиртне, діти сприймають алкогольне гуляння, як природне явище. У підлітковому періоді молоді люди ще більше наслідують старших. Алкоголь стає для підлітків методом самовираження, за допомогою якого вони намагаються бути сильнішими, розкутими, упевненими в собі, самостійнішими і незалежнішими. Відповідно, питання виховання є одним з основних в психологічній профілактиці підліткового алкоголізму. Фахівці зазначають, що більша кількість підлітків - наркоманів, що страждають різними формами наркоманії, переходять до зловживання алкоголем. Порівняльне дослідження показало тенденцію до збільшення дітей, що п'ють у віці до 15 років - з 0,3 до 2,1%, тобто більш ніж в 7 разів (тими, що сильно п'ють вважаються підлітки, які в останні 2 місяці напивалися більше 5 разів). Дитячий організм дуже чутливий до алкоголю навіть в невеликих дозах, оскільки його ферментна система ще не сформована, як у дорослої людини. Алкоголь дуже грубо втручається в процес становлення реформованого підліткового організму і якісь мірою деформує особистість. З'являється так звана психічна залежність, коли підліток починає цікавитися не просто випивкою в компанії, а намагається з її допомогою вирішувати свої проблеми: заспокоїтися після сварки з батьками, познайомитися з дівчиною. Найстрашніше в даному випадку, коли підліток п'є заради стану сп'яніння як такого, що є ознакою дуже глибокої стадії психічної залежності. У клінічній літературі перераховуються такі риси молодих людей, хворих на алкоголізм: збудливість, агресивність, імпульсивність, депресивні реакції, сексуальні збочення, швидкий розвиток порушень соціальної адаптації, вузьке коло інтересів, асоціальні тенденції, емоційне огрубіння, конфлікти з батьками. Часто вживаючи спиртне, підліток постійно знаходиться у стадії отруєння - алкоголь є сильною отрутою, в тканинах усіх органів накопичуються незнезаражені речовини, що заважають подальшому зростанню і розвитку організму. За останні де-

сять років "пивних алкоголіків" в Україні стало вдвітьох більше. Якщо 10-15 років тому хворих з такою залежністю було один-два на сто алкоголіків, то зараз - більше десяти. У "пивну" залежність все частіше потрапляють підлітки і молодь. Невипадково Весесвітня організація охорони здоров'я назвала Україну лідером Європи з підліткового алкоголізму. За інформацією Міністерства охорони здоров'я України, сьогодні в країні 1% дітей 12-13-ти років щодня вживає алкогольні напої. Це в основному пиво, як найдешевший і доступний вид алкогольного напою. Вже в 14-15-річному віці у молодих людей виникають проблеми, пов'язані з алкоголізмом. Першим кроком до діагнозу "алкоголізм" стає саме пиво", - стверджують лікарі-наркологи. Спочатку підліток п'яніє від однієї пляшки напою з солоду, потім йому треба більше. І хоча пиво вважається слабоалкогольним напоєм, лікарі це заперечують. Лікарі-наркологи стверджують: "Одна пляшка пива - це 50 мл горілки, а 9% пива - це 100 мл горілки, а також часте вживання пива погано впливає на роботу серця, вбиває нервові клітини головного мозку, знижує статеву функцію. Етанол (основа алкогольних напоїв) - за деякими особливостями центральної дії близький до наркотичних анальгетиків і транквілізаторів. Механізм гострої дії етилового спирту на рівні клітини переважно пов'язаний із зміною під його впливом структури клітинної мембрани (так зване "розрідження" мембран). Як показано в клінічних спостереженнях, алкоголь уражає в першу чергу нейрони кори великих півкуль, гіпокаму, зубчасті звивини та мозочка. Крім того, він впливає і на нейрональну передачу в синапсах спинного мозку. Споживання алкоголю призводить до порушення синтезу нейротрансмітерів, викликає зміну в обміні нейромедіаторів і нейрогормонів. Під впливом алкоголю змінюється кровопостачання мозку. Іншими словами, етиловий спирт має різноманітну фармакологічну і токсичну дію на нервову систему і інші системи організму. Окрім власних ефектів алкоголю, його споживання може призводити і до потенціювання дії інших хімічних речовин і сполук, наявних в організмі. Все це обумовлює надзвичайну складність фізіологічної дії алкоголю, поліморфізм клінічних проявів і поведінки особи при алкогольній інтоксикації. Статистика стверджує: українці починають свій "алкогольний стаж" в 14 років. Майже чверть школярів і третина студентів зловживають алкоголем. Невипадково цього року ринок пивних продажів збільшився на третину в порівнянні з минулим роком. Молодь вважає пиво атрибутом дорослості. Навкруги багато реклами: і соціальні білборди змінюються пропагандою пива.

Це, передусім, зміна системи життєвих цінностей, втрата соціальних орієнтирів, втрата інтересу до навчання і нормального дозвілля, суїцид. У той же час, вживання продукції компанії "cotrapu name" - одного з видатних в Україні виробників пива - сьогодні наполегливо рекламує молоді люди, у тому числі дітяч спорту. Вживання пива і слабоалкогольних напоїв у рекламі цій і інших компаній зримо пов'язується з життєвим успіхом, громадським визнанням і цінним задоволенням. Як бачимо, в наявності протиріччя між реальним і рекламним ефектом або, іншими словами, недобросовісна реклама і недостатньо соціально відповідальний маркетинг. Постійно кураторами академічних груп, якими є співробітники академії, проводяться круглі столи, бесіди на тему впливу алкоголізму на особу майбутнього лікаря, а також про проблеми молодіжного алкоголізму і здоровий спосіб життя.

ФОРМУВАННЯ ОСНОВ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ ЗАСОБАМИ ОСВІТИ

Панькевич А.І., Колісник І.А., Гоголь А.М.

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

Початок XXI століття характеризується стрімким розвитком нових технологій з одного боку, а з іншого різкою зміною умов існування людини. Ці тенденції висувають високі вимоги до стану здоров'я громадян. Зростаючі темпи соціальних, економічних, і навіть кліматичних змін вимагають від індивіда швидкої адаптації у житті та діяльності [3]. На цьому тлі проблема здоров'я людини набула нового осмислення. Якщо раніше її вирішення пов'язувалося переважно з медико-біологічними, або санітарно-гігієнічними факторами, то сьогодні доведено, що здоров'я людини - це цілісне, системне явище, природа якого обумовлена як зовнішніми (природними та соціальними) чинниками, так і внутрішніми, такими, що визначають психологічне ставлення індивідуума до себе і до тих обставин, у яких він реалізує власне життя [2].

Прискорені тенденції розвитку суспільства здебільшого не орієнтовані на підтримку нормальних функцій людського організму, тому соціальна сутність людини із розвитком суспільства все частіше деформує її біологічну природу. Тобто, виникають порушення, які за своєю сутністю є абіологічними. Абіологічні тенденції в умовах і способі життя вкрай загострюють головну пробле-